

Шамоилул-Муҳаммадия / РАСУЛУЛЛОҲ СОЛЛАЛЛОҲУ АЛАЙХИ ВАСАЛЛАМНИНГ КЎРИНИШЛАРИ / 225-ҳадис

225- حَدَّثَنَا سُعْيَانُ بْنُ كَعْبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا جُمِيعُ بْنُ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْعِجْلَيِّ، قَالَ: حَدَّثَنِي رَجُلٌ مِنْ بَنِي تَمِيمٍ مِنْ وَلَدِ أَبِي هَالَّةَ زَوْجُ حَدِيجَةَ يُكْنَى أَبَا عَبْدِ اللَّهِ، عَنِ ابْنِ لَأَبِي هَالَّةَ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلَيِّ، قَالَ: سَأَلْتُ خَالِي هِنْدَ بْنَ أَبِي هَالَّةَ، كَيْفَانَ وَصَافَّاً، فَقُلْتُ: صِفْ لِي مَنْطِقَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَوَاصِلَ الْأَخْرَانِ، دَائِمَ الْفِكْرَةِ، لَيْسَتْ لَهُ رَاحَةٌ، طَوِيلُ السَّكْتَةِ، لَا يَنَّكِلُمُ فِي غَيْرِ حَاجَةٍ، يُفْتَحُ الْكَلَامَ، وَيَخْتَمُهُ بِاسْمِ اللَّهِ تَعَالَى، وَيَتَكَلَّمُ بِجَوَامِعِ الْكَلِمِ، كَلَامُهُ فَصْلٌ، لَا فُضُولٌ، وَلَا تَفْصِيرٌ، لَيْسَ بِالْجَافِيِّ، وَلَا الْمُهِينِ، يُعَظِّمُ النِّعْمَةَ وَإِنْ دَفَّتْ لَا يَدُمُّ مِنْهَا شَيْئًا، غَيْرُ أَنَّهُ مَمْ يُكْنَى يَدُمُّ ذَوَاقًا وَلَا يَمْدُحُهُ، وَلَا تُعْضِبُهُ الدُّثِيَا، وَلَا مَا كَانَ لَهَا، فَإِذَا تَعْدَى الْحُقُّ، لَمْ يَكُنْ لِغَضَبِهِ شَيْءٌ، حَتَّى يَنْتَصِرَ لَهُ، وَلَا يَعْضَبُ لِنَعْسِهِ، وَلَا يَتَسْتَصِرُ لَهَا، إِذَا أَشَارَ أَشَارَ بِكَفِيهِ كُلَّهَا، وَإِذَا تَعَجَّبَ قَلْبَهَا، وَإِذَا تَحَدَّثَ أَتَصَلَّ بِهَا، وَضَرَبَ بِرَاحِتِهِ الْيُمْنَى بَطْنَ إِبْهَامِهِ الْأُبْسِرَى، وَإِذَا غَضِبَ أَغْرَضَ وَأَشَاحَ، وَإِذَا فَحَ غَضَّ طَرْفَهُ، جُلُّ ضَحِكِهِ التَّبَشُّرُ، يُفْتَرُ عَنْ مِثْلِ حَبِّ الْعَمَامِ

Ҳасан ибн Али розияллоҳу анхумо айтади:

«Тоғам Ҳинд ибн Абу Ҳоладан сўрадим. У киши одамни яхши сифатлайдиган киши эди. У кишига: «Менга Расулуллоҳ соллоппоҳу алайҳи васалламнинг сўзлашларини васфлаб беринг», дедим. У киши шундай деди: «Расулуллоҳ соллоппоҳу алайҳи васаллам бардавом ғамгин, доимий ўй-фикрда эдилар. У зотда роҳат йўқ эди. Узоқ сукут сақлар, ҳожат бўлмаса гапирмас эдилар. Сўзни Аллоҳ таолонинг номи билан бошлаб, Унинг номи билан тугатар эдилар. Жавомиул калим (яъни пур маъноли қисқа сўзлар) билан гапирар эдилар. Сўзлари бўлинган-бўлинган, ортиқча гап ҳам, (тушунарсиз бўлиб қоладиган даражада) сўзнинг етмай қолиши ҳам йўқ эди. Қўпол ҳам эмасдилар. (Бирорни) таҳқирламасдилар. Неъматни улуғлардилар, гарчи у

кичик бўлса ҳам. Бирор неъматни ёмонламасдилар. Лекин ейиладиган нарсани қораламаганлариdek мақтамас ҳам эдилар. Дунё ва дунё учун бўладиган нарсаларга асло ғазаб қилмасдилар. Бироқ, ҳақ поймол бўлганида, токи ҳақдорга ҳақини ундириб бермагунча у зотнинг ғазабларини бирор нарса тўхтатолмасди. Нафслари учун ғазаб қилмасдилар ва нафслари учун ўч олмасдилар. (Бир нарсага) ишора қилмоқчи бўлсалар (битта бармоқ билан эмас) кафтлари(даги бармоқларининг) барчаси билан ишора қилардилар. Агар бирор нарсадан ажаблансалар кафтларининг (ички томонини юқорига) бурадилар. (Бир нарсани тушунтиришда) кафтларини ишлатиб гапирардилар. (Гоҳида) гапирганда ўнг кафтлари билан чап бош бармоқларига урадилар. Ғазаб қилганда (ўша одамнинг қилмишига яраша жавоб қайтармай) юз ўгириб, четланардилар. (Бир нарсадан)» хуосанд бўлганда, кўзларини қуи қилиб олардилар. Кўпинчка кулишлари табассум эди (Яъни табассумдан нарига ўтмасдилар. Жилмайганда дўл каби оқтишлари кўринарди.

Манба: hadis.islom.uz

